

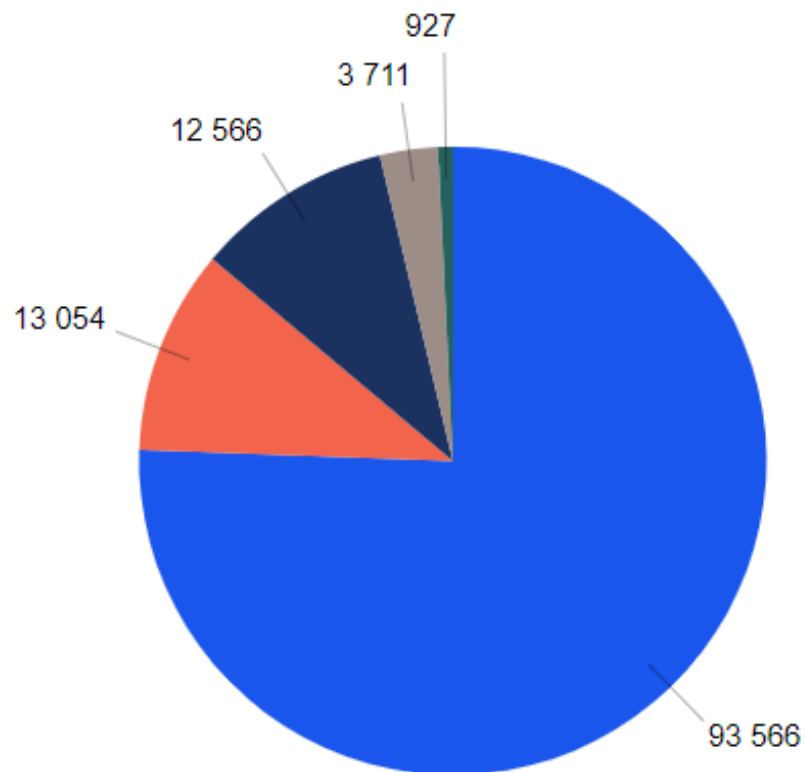
Jätehuollon kehitys ja jätetilastot

Johanna Alakerttula
Macon Oy

JÄTEMÄÄRÄ SUOMESSA

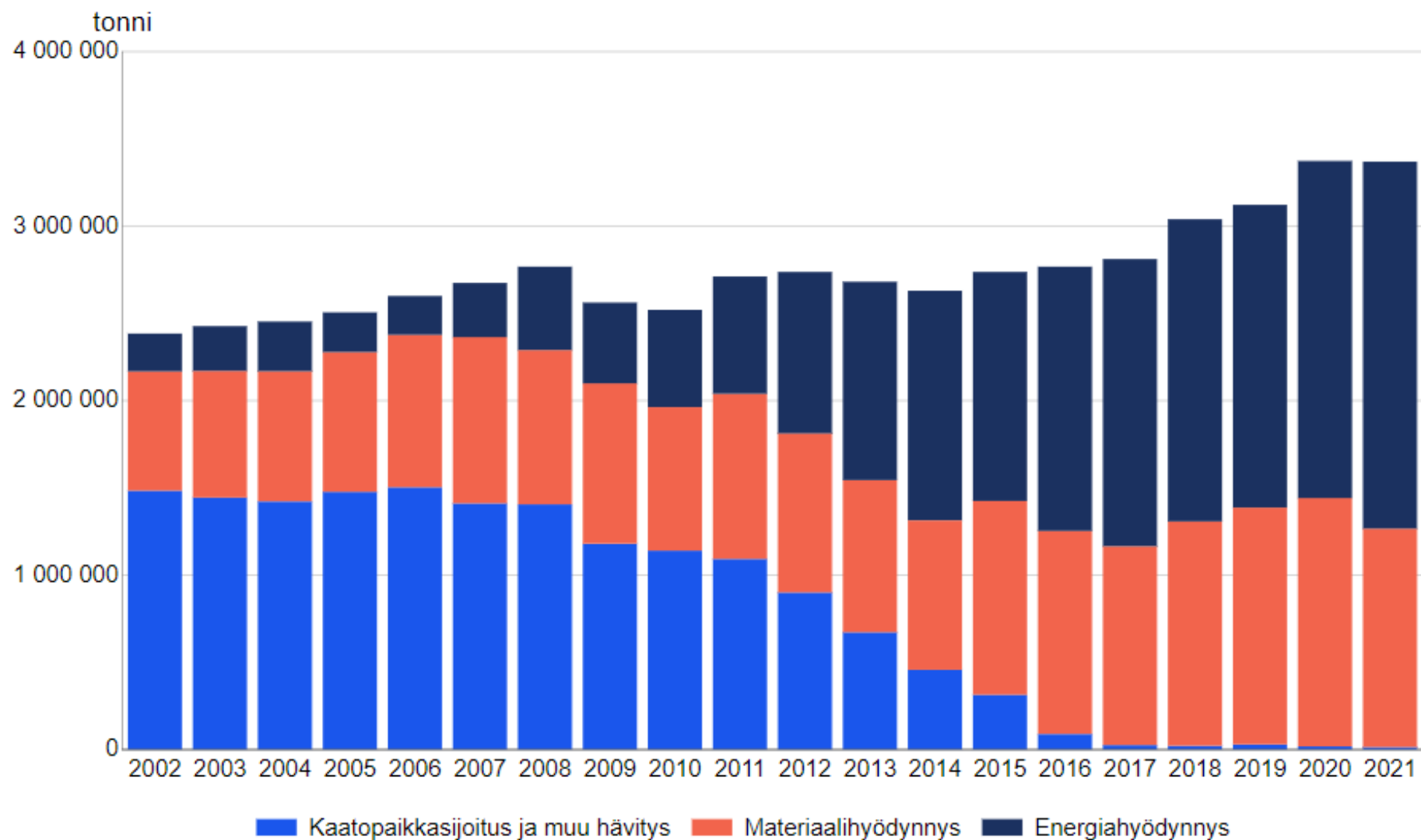
Jätteiden kertymät sektoreittain vuonna 2021, 1000 tonnia vuodessa

B Kaivostoiminta ja louhinta (05-09) F Rakentaminen (41-43) Teollisuus Palvelut ja kotitaloudet
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta (35)

Tilastokeskuksen mukaan jätteitä kertyi vuonna 2021 yhteensä vajaa 125 miljoonaa tonnia. Tämä on 7,5 % enemmän kuin edellisvuonna. Samoin kuin edellisvuonna, jätekertymä on kohonnut pääosin mineraalien kaivun ja jalostamisen jätteiden vuoksi. Vuoden 2021 jättemäärät muuttuivat eri suuntiin eri toimialoilla. Tuotannon jättemäärissä kasvua oli teollisuuden kokonaisjättemäärässä, kulutuksen kasvu näkyy yhdyskuntajätteiden määrän kasvussa.

Yhdyskuntajätteet käsittelytavoittain vuosina 2002-2021

Lähde: Tilastokeskus, jätetilasto

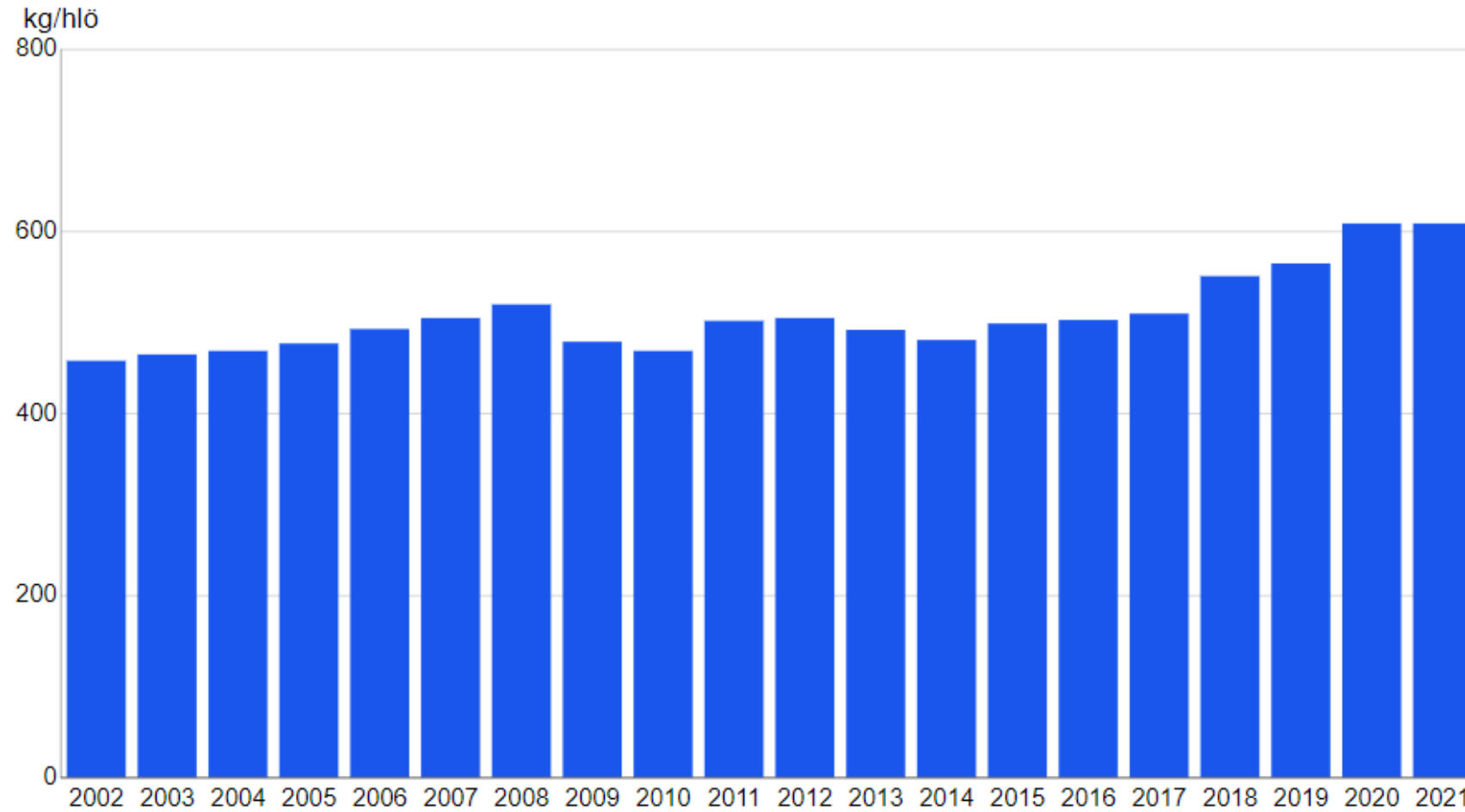
JÄTETILASTOT - SUOMI

- Jätteen määrä on ollut reilut 3 miljoonaa tonnia muutaman viime vuoden. Viimeisimmässä tilastossa yhdyskuntajätettä kertyi 3,38 miljoonaa tonnia. Koronavuonna 2020 jätemäärä oli 3,29 miljoonaa tonnia.
- Jätteestä 62,3 prosenttia hyödynnetään energiana. Energiahyödyntäminen nousi tilastoissa ensimmäistä kertaa yli kahden miljoonan tonnin rajan.
- Suomen valtakunnallisen jätesuunnitelman ja EU:n jätedirektiivien mukaan tavoitteena on, että yhdyskuntajätteistä saadaan vuonna 2025 kierrätettyä jo 55 prosenttia.
- Kierrätysaste on pitkään pysytellyt Suomessa noin 40 prosentin tuntumassa. Vuoden 2020 tilastoissa yhdyskuntajätteen kierrätysaste oli saatu hilattua noin 42 prosenttiin.
- Vuonna 2021 yhdyskuntajätteen kierrätysaste oli kuitenkin vain 37,1 prosenttia.
- Kaatopaikalle jätettä sijoitettiin ennätysvähän, vain noin 15 000 tonnia, mikä on alle puoli prosenttia kokonaisyhdyskuntajätemäärästä.

JÄTETILASTOT - SUOMI

- Sekajätettä kertyi yhdyskunnissa yli 1,7 miljoonaa tonnia: määrä kasvoi noin 60 000 tonnilla edellisvuodesta. Lähestulkoon kaikki sekajäte päätyi energiahyödynnykseen.
- Materiaaleittain erilliskerättyjen jätėjakeiden kokonaismäärä väheni hiukan yli 150 000 tonnia. Toisaalta erilliskerätyn tai sekalaisesta jätteestä erotellun mutta ei materiaalilleen eritellyn energiajakeen määrä kasvoi, ja tämä jätejake hyödynnettiin energiana.
- Biojätettä erilliskerättiin hiukan vähemmän kuin edellisvuonna. Biojätteestä suurin osa kompostoitii ja mädätettiin.
- Biojätteen määrä sekajätteen seassa on hienoisessa laskussa, mutta sitä on edelleen sekajätteessä lähes 40 prosenttia. Jokainen asukas heittää edelleen biojätettä sekajäteastiaan keskimäärin noin 51 kiloa vuodessa.
- HSY: Sekajätteen määrä on vähentynyt 5-9 asunnon kiinteistöissä noin neljänneksen, kartongin määrä sekajätteessä 43 prosenttia ja muovipakkausten 32 prosenttia, verrattuna kolmen vuoden takaiseen tutkimukseen.

Yhdyskuntajätteet kiloa henkeä kohti

	Kaikki käsitellyt yhteensä	Materiaalihyödynnys, poislukien kompostointi ja mädätys	Kompostointi ja mädätys	Energiahyödynnys	Hävityspoltto	Kaatopaikkasijoitus ja muu hävitys
Kokonaisjättemäärä	3 376 165	830 673	421 717	2 103 188	6 088	14 499
Sekajäte	1 720 691	0	11 824	1 696 637	981	11 249
Erilliskerätyt jätteet yhteensä	1 450 097	822 494	409 893	211 140	4 073	2 497
Erilliskerätty paperi ja kartonkijäte	476 093	471 852	0	4 037	204	0
Erilliskerätty biojäte	465 178	22 089	389 776	51 385	28	1 900
Erilliskerätty lasijäte	78 092	77 992	0	19	14	67
Erilliskerätty metallijäte	42 160	42 147	0	2	11	0
Erilliskerätty puujäte	144 883	78 926	232	64 542	1 183	0
Erilliskerätty muovijäte	99 802	49 041	0	50 239	32	490
Erilliskerätty sähkö- ja elektroniikkaromu	78 868	78 825	0	5	38	0
Muut erilliskerätyt jätteet	65 021	1 622	19 885	40 911	2 563	40
Muut ja erittelemättömät jätteet	205 377	8 179	0	195 411	1 034	753

KUUSAMO

Sivuvirta/jäte	Määrä
I.1 Metsäteollisuuden sivuvirrat	1 330 000 m ³
I.2 Karjan lannat	40 000 m ³
I.3 Vesirutto	Kymmeniä tuhansia tonneja, määriä arvioitu vain neljän vesistön osalta.
I.4 Kotitalousjätteet	5940 tonnia
I.5 Rakennus- ja purkujätteet	4837 tonnia
I.6 Kaupan ja teollisuuden biojätteet ja Kuusamon Juuston sivuvirrat	3837 tonnia
I.7 Jätevesipuhdistamoiden lietteet	3484 tonnia
I.8 Voimalaitosten tuhkat	500 tonnia
I.9 Kalatalouden sivuvirrat	200-300 tonnia
I.10 Poroteurastuksen sivuvirrat	66 tonnia
I.11 Majoituksessa syntyvä jäte (Ski-Inn Hotels & Apartments Oy)	202 tonnia / 469 huoneistoa
I.12 Päivittäistavarakauppa	260 tonnia / myymälä

- Yhdyskuntabiojätettä syntyy n. 3500 tonnia vuodessa. Biojätteet menevät tällä hetkellä Oulun biokaasulaitokseen raaka-aineeksi.
- Pakkausjätteiden (250 t) keräyksestä ja kierrätyksestä vastaavat Rinki ja tuottajayhteisöt SPT sekä Suomen Uusiomuovi
 - Kartonki ja pahvi päätyvät pakkaustuottajayhteisöjen kautta kartonkitehtaalle raaka-aineeksi.
 - Lasipakkaukset toimitetaan Forssaan tai Viroon ja sieltä edelleen raaka-aineeksi uusiin lasipakkauksiin, mm. pulloiksi.
 - Muovipakkaukset menevät mm. Fortumin muovinjalostamolle Riihimäelle raaka-aineeksi.
 - Metallipakkaukset päätyvät mm. Tornioon terästehtaan raaka-aineeksi.
- Paperia syntyy vuodessa n. 490 tonnia ja se päätyy paperitehtaalle raaka-aineeksi. Paperin kierrätyksestä vastaavat Suomen Keräyspaperituottajayhteisö Oy:n ja Suomen Keräystuote Oy.

KUUSAMO PAKKAUS- JÄTEKERTYMÄ 2022

Kunnan väkiluku	15 165
Kartonkipakkaukset tn	108,3
Lasipakkaukset tn	46
Metalli tn	43,8
Muovi tn	52,1
Kaikki yhteensä tn	250,3

Vuoden 2021 Kuusamo sijoittui lajitteluaktiivisuudessa 293 kunnan joukossa sijalle 40. Tässä oli vertailtu aluekeräyksen piirissä olevien kunnan asukkaiden lajitteluaktiivisuutta.

- Nykytila: Erilliskerättävät kotitalousjätteet kuljetetaan loppukäsittelyyn eri puolille Suomea.
- Nykytila: Biojätteen ja pakkausjätteiden erilliskeräys on vasta alkamassa/hetki sitten alkanut osassa kiinteistöjä
- Tavoitetila: kerättäviä jättejakeita jalostettaisiin paikallisesti uusiokäyttöön. Biojätteistä voidaan valmistaa biokaasua, kierrätyslasista esimerkiksi lasikuitua, muovijätteestä uusiomuovia jne.
- Nykyisen arvoketjun kehittämiskohdat: jättejakeet hyödynnetään jo tällä hetkellä uusiomateriaalien ja biokaasun tuotannossa. Kehittämiskohteena on muuttaa arvoketjua niin, että uusiomateriaaleja hyödynnettäisiin enemmän paikallisesti.

Aluetaloudelliset vaikutukset

Arvio aluetaloudellisesta vaikutuksesta .

Työllistämisaikutukset

Arvio työllistämisaikutuksesta

Ilmastovaikutukset

Arvio ilmastovaikutuksista

Arvoketjujen kehittämispotentiaali

Arvio arvoketjujen kehittämispotentiaalista

UUDET JÄTEHUOLTO- MÄÄRÄYKSET

Keskustan ja Rukan taajamien uudet erilliskeräysvelvoitteet astuivat voimaan 1.6.2021. Uudet velvoitteet koskevat vakituisen ja loma-asumisen rivi- ja kerrostalokiinteistöjä. Muiden kiinteistöjen uudet jätehuoltomääräykset tulevat voimaan syyskuussa 2023.

Uudet jätteiden erilliskeräysvelvoitteet koskevat kaikkia rivi- ja kerrostaloja taajama-alueella. Kiinteistöillä tulee olla järjestetyn jätteenkuljetuksen piirissä olevia jäteastioita seuraavasti:

- polttokelpoinen jäte
- biojäte
- keräyspaperi
- pienmetalli
- lasipakkaus
- kartonkipakkaus
- muovipakkaus

Biojäte voidaan kompostoida kiinteistöllä itse.

UUDET JÄTEHUOLTO- MÄÄRÄYKSET

Uudet jätehuoltomääräykset kiinteistöille

Uudet jätehuoltomääräykset tulevat voimaan **syyskuussa 2023** ja ne koskevat kaikkia kiinteistöjä Kuusamon alueella.

Lajiteltavat jätteet ovat:

- polttokelpoinen jäte
- biojäte
- keräyspaperi
- pienmetalli
- lasipakkaus
- kartonkipakkaus
- muovipakkaus

Kiinteistöllä tulee olla jäteastia vähintään polttokelpoiselle jätteelle ja biojätteelle.